

Sygn. akt III AUa 945/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2013 r. w Szczecinie

sprawy P. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wG.

o przyznanie renty socjalnej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 października 2012 r. sygn. akt VI U 232/12

zmienia zaskarżony wyrok w części i przyznaje ubezpieczonej P. Z. prawo do renty socjalnej do dnia (...)

III AUa 945/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 4 stycznia 2012 r., odmówił P. Z. prawa do renty socjalnej, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie treścią orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z dnia 23 grudnia 2012 r. stwierdzającego, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji P. Z. wniosła o przyznanie jej renty socjalnej twierdząc, że komisja lekarska ZUS w Z. nieprawidłowo oceniła jej stan zdrowia, ponieważ w dzieciństwie doznała porażenia mózgowego i przez wiele lat pozostawała pod opieką dziecięcej przychodni neurologicznej. Z tego powodu nie uzyskała wykształcenia, nie ma żadnego wyuczonego zawodu oraz nie potrafi wykonywać czynności życia codziennego jak przygotowanie posiłku czy zrobienie zakupów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 16 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał P. Z. prawo do renty socjalnej poczynając od dnia 1 października 2011 r. na 2 lata.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że P. Z. urodziła się w dniu (...)

W dniu 18 października 2013 r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w G. wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej. Lekarz orzecznik ZUS po przeprowadzeniu badania w dniu 28 listopada 2011 r. uznał, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Po złożeniu przez ubezpieczoną sprzeciwu od powyższego orzeczenia, komisja lekarska ZUS, potwierdziła rozpoznanie lekarza orzecznika ZUS i wydała orzeczenie stwierdzające, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Ubezpieczona ma wykształcenie podstawowe specjalne, podjęła próbę nauki w szkole zawodowej specjalnej, ale nie ukończyła nawet pierwszej klasy, rezygnując z nauki.

Według stanu na dzień wydania zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji u ubezpieczonej rozpoznano zaburzenia emocji i zachowania znacznie nasilone u osoby z upośledzeniem umysłowym stopnia lekkiego w dolnej granicy. Naruszenie sprawności organizmu ubezpieczonej nastąpiło przed 18 rokiem życia. Po tej dacie ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, z tym, że niezdolność ta jest okresowa na dwa lata.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. nr 135, poz. 1268 ze zm.) Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że bezspornym jest, iż ubezpieczona jest osobą pełnoletnią o naruszonej sprawności organizmu, powstałej przed ukończeniem 18 roku życia. Sporna była jedynie kwestia czy ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. W tym zakresie Sąd meriti przywołał pojęcie niezdolności do pracy, które zostało zdefiniowane w przepisie art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a następnie stwierdził, że ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu przepisu art. 12 ust. 2 wymienionej ustawy. Dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, Sąd Okręgowy oparł się na analizie dotyczącej jej dokumentacji medycznej, jak również na podstawie przeprowadzonego przez Sąd dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii. Sąd podzielił stanowisko biegłych, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy. Bigli dokładnie bowiem zbadali ubezpieczoną i na podstawie badań i dokumentacji medycznej postawili diagnozę, nadto jasno i logicznie uzasadnili swoje stanowisko. Mając na uwadze rozpoznanie stanu psychicznego i umysłowego ubezpieczonej dokonane przez biegłych, również organ rentowy zaakceptował stanowisko, że ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 4 stycznia 2012 roku na podstawie przepisu art. 477¹⁴ §2 k.p.c. zmienił, przyznając ubezpieczonej prawo do renty socjalnej poczynając od 1 października 2011 r. na 2 lata

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiedzionej apelacji zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zabranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że ubezpieczonej przysługuje prawo do renty socjalnej od 1 października 2011r. poczynając na dwa lata, a nie od 1 października 2011 r. do dnia 3 lutego 2013 r., wskutek pominięcia ustaleń biegłej psycholog D. S. w kwestii dotyczącej ustalenia całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej okresowo na dwa lata, od 4 lutego 2011 r. poczynając.

Wskazując na powyższy zarzut organ rentowy wniósł o zmianę w części dotyczącej określenia okresu na jaki ubezpieczonej przyznane zostało prawo do renty socjalnej, przez wskazanie, że ubezpieczonej P. Z. prawo do renty socjalnej przysądza się poczynając od dnia 1 października 2011 r. do dnia 3 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługiwała na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie fakt spełnienia przez P. Z. przesłanek do przyznania jej prawa do renty socjalnej na okres 2 lat nie był kwestionowany. W szczególności poza sporem pozostawała kwestia stopnia niezdolności ubezpieczonej do pracy oraz że niezdolność ta jest wynikiem naruszenia sprawności organizmu powstałych w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013, poz.982, j.t.), których to okoliczności organ rentowy nie podważał w apelacji.

Słusznie natomiast zwrócił uwagę organ rentowy, że prawo do renty z socjalnej dla ubezpieczonej powstało w dniu ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego, tj. w dniu osiągnięcia przez ubezpieczoną pełnoletności, i przy jednoczesnym ustaleniu spełniała warunków wymaganych do nabycia prawa do tego świadczenia, wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy do renty socjalnej, czyli stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałej w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej.

Z ustaleń faktycznych w sprawie wynika, że całkowita niezdolność ubezpieczonej do pracy powstała na skutek naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem przez ubezpieczoną osiemnastego roku życia. Jednocześnie całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej - w ocenie opiniujących jej stan zdrowia biegłych - również powstała przed osiągnięciem przez ubezpieczoną pełnoletności (czyli przed (...)). Niezdolność ta jest okresowa, na dwa lata (zob. opinie biegłych k. 10 – 12, 97). Renta socjalna przysługuje wyłącznie osobie, która osiągnęła pełnoletność i która jest całkowicie niezdolna do pracy. W przypadku ubezpieczonej całkowita niezdolność do pracy powstała jeszcze przed osiągnięciem pełnoletności, jest okresowa na 2 lata, a okres tej niezdolności jak wynika z opinii uzupełniającej z dnia 28 maja 2013 r. - biegli liczyli od daty osiągnięcia przez ubezpieczoną osiemnastego roku życia. Tym samym od tej daty powstało sporne świadczenie. Tymczasem Sąd Okręgowy prawo do renty socjalnej przyznał ubezpieczonej od dnia 1 października 2011r. na 2 lata, a zatem de facto jako datę powstania świadczenia przyjął pierwszy dzień miesiąca w którym ubezpieczona złożyła wniosek do organu rentowego o przyznanie renty socjalnej. Data zgłoszenia wniosku przez ubezpieczoną nie miała jednak wpływu na powstanie prawa do renty socjalnej. Złożenie wniosku o rentę zmierzało jedynie do realizacji przysługującego jej prawa, którego ubezpieczona wcześniej nie musiała realizować. W ocenie Sądu Apelacyjnego prawo do emerytury lub renty, w tym renty socjalnej, ustala się na dzień spełnienia warunków powstania prawa do tych świadczeń, bez względu na datę złożenia wniosku do organu rentowego w celu ich realizacji. Konsekwencją tego jest, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 j.t. z późn. zm.) w związku z art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej, powoduje obowiązek wypłaty tego świadczenia. Przyznanie ubezpieczonej prawa do renty socjalnej od dnia 1 października 2011r. spowodowało zaś automatycznie wyrównanie ubezpieczonej świadczenia, chociaż wystąpiła ona o nie później niż nabyła do niego prawo, czego nie przewidują przepisy o ubezpieczeniach społecznych i co jest sprzeczne z literalnym brzemieniem wskazanego wyżej przepisu art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując należy więc wskazać, że na skutek uzupełnienia materiału dowodowego i ustalenia, że ubezpieczonej renta socjalna przysługiwała od dnia (...). Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., zmienił w części zaskarżony wyrok i przyznał ubezpieczonej P. Z. rentę socjalną do dnia (...).

SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek